

KURS E-LEARNINGOWY

„Komerccjalizacja w pigułce”

realizowany w ramach projektu „UMB na ścieżce innowacyjnego rozwoju”

MODUŁ:

Pozyskiwanie funduszy na badania naukowe

Projekt współfinansowany ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju

Pozyskanie funduszy na badania naukowe

Opracowała Martyna Majewska

Materiał niniejszy poświęcony jest tematyce wiążącej się z możliwością pozyskiwania finansów na projekty badawcze. Pokróćce przedstawione zostaną: podstawa prawna, programy oraz możliwości finansowania oferowane w ramach:

- I. Unii Europejskiej,
- II. Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy,
- III. Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- IV. Narodowego Centrum Nauki,
- V. Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

W części końcowej materiału zostanie krótko przedstawiona rola instytucji państwowych w systemie finansowania projektów badawczych oraz zaprezentujemy sugerowaną listę publikacji poświęconej interesującej nas tematyce.

I. Finansowanie badań naukowych w ramach Unii Europejskiej

Do 2004 roku Polska korzystała z pomocy przedakcesyjnej w ramach projektu PHARE (*Poland-Hungary Assistance in Restructuring their Economies*). Podstawą wdrożenia programu PHARE było Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 3906/89 z dnia 18 grudnia 1989 r., opublikowane w dniu 23 grudnia 1989 r. (OJ 375/89). W latach 2004-2006 Polska otrzymała wsparcie w wysokości 20 mld Euro w ramach Narodowego Planu Rozwoju z którego finansowano m.in.:

- Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw,
- Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia,

Lata 2007 – 2013 to kolejny okres programowania, w ramach którego Polsce przyznano wsparcie na rozwój poszczególnych regionów i całego kraju, rozwój zasobów ludzkich oraz na zbliżenie poziomu życia ludności w Polsce do standardów europejskich

- 16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO)
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG)
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL)
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW)
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2007-2013 (PO PT)
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

- Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich (PO Ryby)
- Europejska Współpraca Terytorialna

Nowe perspektywy finansowania 2014-2020 – podstawy realizacji

Decyzją Komisji Europejskiej wydaną w oparciu o strategię Europa 2020 od stycznia 2014 zostanie uruchomiona nowa perspektywa finansowania. W przypadku Polski, zostaną one rozdysponowane z uwzględnieniem:

- Umowy partnerstwa pomiędzy UE a Polską uwzględniająca,
- Strategii Rozwoju Kraju 2020,
- Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki,
- Wniosków z diagnozy sytuacji sfery nauki, przedsiębiorstw oraz instytucji otoczenia biznesu przedstawionych w programie,
- Trendów rozwojowych ww. obszarów,
- Uwarunkowań europejskich i krajowych.

Propozycja podziału Funduszy Europejskich 2014-2020 na regiony (w mln euro)

* Mazowsze jako region przejściowy otrzyma 1,9 mld euro w ramach programu regionalnego. Ponadto 1,4 mld euro dostępne będzie dla beneficjentów z tego województwa w programach krajowych. Będą oni mogli także korzystać ze środków Funduszu Spójności, które są zarządzane z poziomu krajowego.

Rysunek 1 Infografika opublikowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Co do zasady, nowe perspektywy finansowania 2014-2020 muszą uwzględniać **5 celów dla UE w 2020 r.** Przede wszystkim jest to **wzrost zatrudnienia** – przyjmuje się, że w tym okresie 75 proc. osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę. Priorytetowo traktowane będą także **badania i rozwój** - inwestycje w badania i rozwój Unia Europejska przekaże 3 proc. PKB. Kolejnym priorytetem jest **zapobieganie zmianom klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii**. Oznacza to, że emisja gazów cieplarnianych zostanie zmniejszona o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30 proc., jeśli warunki będą sprzyjające). Z kolei w sferze **edukacji** celem jest ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10 proc. Przy jednoczesnym wzroście o co najmniej 40 proc. liczby osób w wieku 30-34 z wykształceniem wyższym. Ostatnim priorytetem jest walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Do 2020 roku planowane jest **zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym** o co najmniej 20 mln.

Fundusze Europejskie 2014 - 2020

Rysunek 2 Infografika opublikowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

W 2014 roku w Polsce zostaną uruchomione nowe programy operacyjne:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
- Program Operacyjny Polska Wschodnia
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna

Rysunek 3 Infografika opublikowana przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Głównym celem Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 będzie wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Zaproponowany cel wynika z jednego z priorytetów strategii Europa 2020, którym jest zrównoważony rozwój, który oznacza budowanie silnej, stabilnej i konkurencyjnej gospodarki, sprawnie i efektywnie korzystającej z dostępnych zasobów, tj. jednocześnie uwzględnia wymiar środowiskowy i gospodarczy prowadzonych inwestycji.

Beneficjentami Programu będą głównie podmioty publiczne.

Szczególnie interesującym dla studentów nauk medycznych oraz pracowników naukowych uczelni medycznych może być **PRIORYTET VII, którego celem jest wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia**, w tym :

- wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem;

- wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego, np. wsparcie szpitalnych oddziałów ratunkowych, lotnisk, lądowisk i baz lotniczego pogotowia ratunkowego.

Instytucją Pośredniczącą jest Ministerstwo Zdrowia

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

Celem POIR jest zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, wyrażające się głównie wzrostem nakładów prywatnych na B+R. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez koncentrację działań Programu na:

- wsparciu powiązań między przedsiębiorstwami i nauką;
- wsparciu i rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw;
- wzmocnieniu jakości badań oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Zakres wsparcia w ramach POIR wpisuje się w następujące cele tematyczne, wymienione w projekcie Rozporządzenia Ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, EFRROW (spis proponowanych stron internetowych znajdziecie Państwo na końcu materiału) objętych zakresem wspólnych ram strategicznych:

Cel 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji;

Cel 3. Podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury.

Najważniejszymi **beneficjentami POIR** będą przedsiębiorstwa (w szczególności MŚP) oraz jednostki naukowe, a także klastry i instytucje otoczenia biznesu realizujące wspólne projekty¹.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, **edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia** i dobrego rządzenia.

Będzie wspierał innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową w wymienionych obszarach oraz wdrażanie w Polsce inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych.

Będzie finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Kształt Programu i jego zakres wynikają z projektu Umowy Partnerstwa oraz z doświadczeń z realizacji

¹ Więcej informacji na ten temat odnajdziecie Państwo w materiale poświęconym sposobom komercjalizacji wiedzy.

programów operacyjnych w poprzednich perspektywach finansowych: 2004-2006 oraz 2007-2013.

PO WER nakierowany jest:

- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia strategii Europa 2020 i krajowych programów reform,
- **wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,**
- poszukiwanie nowych, niestosowanych dotąd na szerszą skalę innowacyjnych metod rozwiązywania problemów społecznych takich jak: bezrobocie, wykluczenie społeczne czy brak kwalifikacji i wykształcenia.
- **realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej czyli np. staży i praktyk zagranicznych w ramach programów Erasmus czy Leonardo da Vinci**
- realizację działań ukierunkowanych na bezrobotne osoby młode w wieku od 15 do 24 roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych i gwarancji dla młodzieży.

Program Operacyjny Polska Wschodnia

POPW 2014-2020 to dodatkowy instrument wsparcia finansowego 5 województw Polski Wschodniej: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, który będzie uzupełnieniem i wzmocnieniem działań prowadzonych w ramach regionalnych i krajowych programów europejskiej polityki spójności, z których finansowane będą zasadnicze przedsięwzięcia rozwojowe.

Głównym celem Programu jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności makroregionu Polski Wschodniej.

Cel ten będzie realizowany poprzez koncentrację działań programu na:

- wsparciu w obszarze innowacyjności i B+R,
- wsparciu konkurencyjności przedsiębiorstw w szczególności w obszarze internacjonalizacji,
- wsparciu w zakresie poprawy efektywności układów transportowych miast wojewódzkich i ich obszarów funkcjonalnych,
- wsparciu w zakresie zwiększenia spójności wewnętrznej makroregionu.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

W tym Programie Operacyjnym najważniejsze kierunki wsparcia dotyczą technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Jest to jeden z podstawowych obszarów wsparcia funduszy UE na lata 2014-2020. Zawiera się on w celu tematycznym „Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno - komunikacyjnych”, który realizowany ma być poprzez następujące priorytety inwestycyjne :

- poszerzanie dostępu do sieci szerokopasmowych, rozwój sieci o wysokiej przepustowości i wspieranie przyjęcia nowych technologii i sieci w gospodarce cyfrowej (realizowany w ramach Osi I POPC)
- rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu elektronicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK (realizowany w ramach Osi III POPC oraz RPO)
- wzmacnianie zastosowania technologii komunikacyjno-informacyjnych dla e-administracji, e-learningu, e-integracji, e-kultury i e-zdrowia (realizowany w ramach Osi II oraz III POPC oraz RPO)

Program Operacyjny Pomoc Techniczna

Program Operacyjny Pomoc Techniczna (POPT) będzie jednym z krajowych programów współfinansowanych ze środków Funduszy Europejskich na lata 2014-2020. POPT będzie gwarantował środki finansowe na obsługę procesu wdrażania polityki spójności Unii Europejskiej w latach 2014-2020 w Polsce.

Program zapewni środki na budowę potencjału systemu instytucji zaangażowanych w administrowanie Funduszami Europejskimi oraz na wsparcie instytucji odpowiedzialnych za realizację projektów. W ramach Programu podejmowane będą też działania służące odpowiedniej promocji i informowaniu o Funduszach Europejskich możliwych do pozyskania przez Polskę w latach 2014-2020.

Głównym celem Programu jest zapewnienie sprawnego i efektywnego wdrażania polityki spójności w latach 2014-2020.

Zdrowie na rzecz wzrostu gospodarczego

Program „Zdrowie na rzecz wzrostu gospodarczego” ma stanowić wsparcie i uzupełnienie dla działań prowadzonych przez państwa członkowskie z myślą o osiągnięciu następujących czterech celów:

- rozwoju innowacyjnych i stabilnych systemów ochrony zdrowia;
- poprawy dostępu do wysokiej jakości, bezpiecznej opieki zdrowotnej dla obywateli;
- promocji zdrowia i zapobiegania chorobom;
- ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi.

Programy realizowane w latach 2014–2020 będą skupione na mniejszej liczbie konkretnych działań o wyraźnej unijnej wartości dodanej. Program „Zdrowie na rzecz wzrostu gospodarczego” ma dysponować budżetem w wysokości 446 mln euro.

Cele programu, to:

- rozwój innowacyjnych i stabilnych systemów ochrony zdrowia;
- poprawa dostępu do wysokiej jakości, bezpiecznej opieki zdrowotnej dla obywateli;
- promocja zdrowia i profilaktyki;
- ochrona obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi.

Cele programu będą realizowane m.in. poprzez współpracę w dziedzinie oceny technologii medycznych i działającej w całej UE na zasadzie dobrowolnego udziału sieci agencji oceny technologii medycznych z państw członkowskich. Jest ona nakierowana na wymianę informacji na temat efektywności technologii medycznych, takich jak leki, wyroby medyczne i środki profilaktyczne, aby służyć pomocą przy podejmowaniu decyzji dotyczących technologii medycznych na poziomie krajowym. Kolejną sferą działania jest współpraca na poziomie unijnym dotycząca chorób rzadkich, której celem jest poprawa poziomu zapobiegania, rozpoznawania i leczenia pacjentów cierpiących na choroby rzadkie w całej UE. Przykładem jest unijny portal poświęcony chorobom rzadkim (www.orpha.net), czyli wykorzystywana na całym świecie baza danych na temat chorób rzadkich.

„Zdrowie na rzecz rozwoju gospodarczego” to również profilaktyka chorób nowotworowych i ich kontrola za pomocą unijnych wytycznych w sprawie badań przesiewowych, których celem jest wczesne rozpoznanie choroby ratujące życie; a także wymiana wiedzy i najlepszych praktyk dotyczących zapobiegania zachorowalności na nowotwory, badań naukowych w tej dziedzinie i opieki nad pacjentami.

Informacje na temat wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 dostępne są na oficjalnej stronie Unii Europejskiej

europa.eu/press_room/press_packs/multiannual_financial_framework_2014_2020/index_en.htm. Osobom zainteresowanym przednim programem „Razem na rzecz zdrowia” realizowanym w latach 2008 – 2013 polecamy stronę ec.europa.eu/health/programme/policy/index_pl.htm. Z kolei opis dobrych praktyk w tym projekcie dostępny jest w sekcji poświęconej wzmocnieniu działań profilaktycznych HIV/AIDS czyli platformie wymiany doświadczeń i wypracowania wspólnych standardów dla przedstawicieli 24 państw członkowskich UE, gdzie koordynatorem jest instytucja niemiecka.

7 Program Ramowy

7 Program Ramowy w zakresie badań i rozwoju technologicznego (7PR) jest największym mechanizmem finansowania i kształtowania badań naukowych na poziomie europejskim. Jest to program siedmioletni (2007-2013) o budżecie wynoszącym prawie **54 miliardów euro**, co przy obecnych kosztach stanowi wzrost o około 63% w porównaniu z 6 PR. Jego celem jest:

- **wspieranie współpracy ponadnarodowej** we wszystkich obszarach badań i rozwoju technologicznego,
- zwiększenie **dynamizmu, kreatywności i doskonałości europejskich badań naukowych w pionierskich dziedzinach nauki**,
- **wzmocnienie potencjału ludzkiego w zakresie badań i technologii** poprzez zapewnienie lepszej edukacji i szkoleń, łatwiejszego dostępu do potencjału i infrastruktury badawczej, wzrost uznania dla zawodu naukowca oraz zachęcenie badaczy do mobilności i rozwijania kariery naukowej,
- zintensyfikowanie dialogu między światem nauki i społeczeństwem w Europie celem zwiększenia społecznego zaufania do nauki,
- wspieranie szerokiego stosowania rezultatów i rozpowszechniania wiedzy uzyskanej w wyniku działalności badawczej, finansowanej ze środków publicznych.

W ramach 7 Programu Ramowego można uzyskać wsparcie na projekty poświęcone takim sferom życia i nauki, jak:

- **Zdrowie,**
- Żywność, rolnictwo, rybołówstwo i biotechnologia,
- Technologie informacyjne i komunikacyjne,
- **Nanonauki, nanotechnologie, materiały i nowe technologie produkcyjne,**
- Energia,
- Środowisko (łącznie ze zmianami klimatycznymi),
- Transport (łącznie z aeronautyką),
- Nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne,
- Przestrzeń kosmiczna,
- Bezpieczeństwo.

Jednym z przykładów dobrych praktyk sfinansowanych w ramach 7 Programu ramowego jest Wspólne Przedsięwzięcie w dziedzinie leków innowacyjnych - Inicjatywa Innowacyjnych Leków (Innovative Medicine Initiative – IMI), będące partnerstwem publiczno-prywatnym pomiędzy Wspólnotą Europejską, a Europejską Federacją Towarzystw i Przemysłu Farmaceutycznego (EFPIA). W ramach IMI ogłaszane są coroczne zaproszenia do składania wniosków (konkursy), w których partnerzy „publiczni” finansowani są przez Komisję Europejską na zasadach 7. Programu Ramowego. IMI ogłosiła już 9 konkurs, który poprzedziły seminaria internetowe dotyczące poszczególnych tematów jakie obejmuje konkurs. Prezentacje tematów dostępne są na stronach: www.imi.europa.eu/events/2013/06/06/imi-9th-call-webinars

Program „Horyzont 2020”

Następcą 7 Programu Ramowego jest Program „Horyzont 2020” należy do głównych filarów tzw. Unii innowacji – jednej inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020”, której celem jest zwiększenie konkurencyjności Europy na świecie.

Unia Europejska przoduje na świecie w wielu technologiach, ale zarówno tradycyjne potęgi gospodarcze, jak i gospodarki wschodzące stanowią dla niej coraz większą konkurencję.

Program „Horyzont 2020” należy do głównych filarów tzw. Unii Innowacji – jednej inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020”, której celem jest zwiększenie konkurencyjności Europy na świecie. Unia Europejska przoduje na świecie w wielu technologiach, ale zarówno tradycyjne potęgi gospodarcze, jak i gospodarki wschodzące stanowią dla niej coraz większą konkurencję.

Program „Horyzont 2020” zakłada:

- znaczące uproszczenie procedury zwrotu środków dzięki wprowadzeniu jednolitej stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich oraz stosowaniu tylko dwóch stawek finansowania – na badania naukowe i na działania związane z rynkiem;
- jeden punkt dostępu dla uczestników;
- uproszczenie formalności przy opracowywaniu wniosków oraz zniesienie niepotrzebnych kontroli i audytów.
- Jednym z najważniejszych celów powyższych rozwiązań jest **skrócenie okresu między złożeniem wniosku o przyznanie grantu a otrzymaniem finansowania** o średnio 100 dni, co oznacza przyspieszenie realizacji projektów.

Na podstawie programu „Horyzont 2020” w regionach o słabszych wynikach zostaną określone potencjalne centra doskonałości, którym zaproponuje się doradztwo strategiczne i wsparcie, natomiast **fundusze strukturalne UE można wykorzystać do unowocześnienia infrastruktury i wyposażenia.**

Ok. 6 mld euro zostanie przeznaczonych na rozwój europejskiego potencjału przemysłowego w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, które obejmują: fotonikę oraz mikro- i nanoelektronikę, nanotechnologie, materiały zaawansowane oraz zaawansowane systemy produkcji i przetwarzania, a także biotechnologię. Rozwój wymienionych technologii wymaga wielodyscyplinarnych rozwiązań oraz dużych zasobów wiedzy i kapitału.

Planuje się, że 5,75 mld euro (co stanowi wzrost o 21 proc. w porównaniu do dotychczasowych nakładów) zostanie przekazane na działania „Maria Curie”, dzięki którym od 1996 r. wsparto szkolenia, mobilność i doskonalenie umiejętności ponad 50 000 naukowców.

Ponadto o 77 proc. czyli do 13,2 mld euro wzrośnie finansowanie Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN). ERBN wspiera najzdolniejszych i najbardziej twórczych naukowców, aby mogli oni prowadzić nowatorskie badania o najwyższej jakości w Europie, w ramach programu o międzynarodowej renomie.

COST - European Cooperation in Science and Technology

Misją COST (www.cost.eu) jest zapobieganie rozdrobieniu europejskich inwestycji badawczych oraz utworzenie Europejskiej Przestrzeni Badawczej do współpracy na całym świecie. Uzupełnia ona działania Programów Ramowych UE stanowiąc platformę kontaktu pomiędzy środowiskami naukowymi krajów UE. Jej celem jest także zwiększenie mobilności naukowców w Europie. COST rozpoczęła swoje działania w 2007.

Europejska Rada ds. Badań Naukowych

W ramach Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych uruchomiono :

- Granty dla młodych naukowców z doświadczeniem naukowym od 2 do 7 lat od momentu obrony doktoratu (od 1,5 do 2 mln euro na max. 5 lat)
- Granty dla naukowców z doświadczeniem naukowym od 7 do 12 lat od momentu obrony doktoratu (od mln euro na max. 5 lat)

Wnioski o dofinansowanie składa się je za pośrednictwem portalu (ec.europa.eu/research/participants/portal/page/call_FP7&state=open).

Euraxess

Głównym celem EURAXESS (www.euraxess.pl/index.php/strona-glowna?Itemid=3) jest wspomaganie międzynarodowej mobilności naukowców poprzez bezpłatne udzielanie kompletnych i praktycznych informacji oraz zapewnienie niezbędnej pomocy w trakcie pobytu za granicą.

II. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy

Fundusz Szwajcarski, jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce i 9 innym państwom członkowskim Unii Europejskiej, które przystąpiły do niej 1 maja 2004 r. Na mocy umów międzynarodowych, zawartych 20 grudnia 2007 r. w Bernie, ponad 1 mld franków szwajcarskich trafi do dziesięciu nowych państw członkowskich. **Dla Polski, Program Szwajcarski przewiduje niemal połowę środków (ok. 489 mln CHF).** Dnia 20 grudnia 2007 r. Minister Rozwoju Regionalnego Elżbieta Bieńkowska w Bernie podpisała umowę ramową dotyczącą wdrażania Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Podpisanie tego dokumentu oznacza uruchomienie ponad 1 mld franków szwajcarskich dla dziesięciu nowych państw członkowskich.

Fundusze szwajcarskie mają na celu **zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych** istniejących pomiędzy Polską a wyżej rozwiniętymi państwami UE oraz różnic na terytorium Polski – pomiędzy ośrodkami miejskimi a regionami słabo rozwiniętymi pod względem strukturalnym. Beneficjentami Funduszy Szwajcarskich są instytucje sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje pozarządowych. Zakłada on 5-letni okres zaciągania zobowiązań i 10-letni okres wydatkowania, który rozpoczął się 14 czerwca 2007 r., tj. w dniu przyznania pomocy finansowej Polsce przez Parlament Szwajcarski.

Finansowane są projekty dotyczące m.in. rozwoju społecznego i zasobów ludzkich w tym:

- projekty dotyczące ochrony zdrowia (m.in. profilaktyka i kampanie promocji zdrowia oraz poprawa opieki społecznej)

- projekty dotyczące badań i rozwoju (m.in. Fundusz Stypendialny, projekty badawcze)

Polsko-Szwajcarski Program Badawczy

Celem Polsko - Szwajcarskiego Programu Badawczego (PSPB) jest **przyczynienie się do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, poprzez podniesienie poziomu wiedzy oraz w szczególności poprzez badania, know-how i transfer technologii.**

Program Badawczy jest realizowany w ramach priorytetu *Rozwój społeczny i zasobów ludzkich*, Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. PSPB finansuje wspólne polsko-szwajcarskie projekty badawcze.

Projekty badawcze są realizowane w ramach następujących dyscyplin naukowych:

- ICT (Information and Communication Technology),
- Energia – odnawialne źródła energii,
- **Nanotechnologie,**
- **Zdrowie,**
- Środowisko.

Beneficjentami są uczelnie publiczne i niepubliczne, jednostki badawczo - rozwojowe, placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk, organizacje pozarządowe prowadzące działalność naukową oraz inne podmioty prowadzące działalność w zakresie badań i rozwoju.

Projekt realizowany w ramach PSPB mógł otrzymać finansowanie do 100 proc. kosztów kwalifikowalnych (85 proc. finansowanych jest przez stronę szwajcarską a 15 proc. W ramach polskiego budżetu).

Beneficjenci mogli wnioskować o wsparcie na realizację mniejszych projektów badawczych o wartości od 0,3 do 1 mln franków szwajcarskich oraz większych projektów o wartości od 1 do 2 mln franków szwajcarskich.

Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie **Programu jest Ośrodek Przetwarzania Informacji (OPI** - <https://www.programszwajcarski.gov.pl/kontakt/strony/kontakt.aspx>), pełniący rolę Instytucji Realizującej. OPI odpowiadał m.in. za przeprowadzanie naboru wniosków, organizowanie oceny i wyboru projektów, zawieranie umów z wybranymi polsko-szwajcarskimi partnerami. OPI monitoruje na bieżąco projekty oraz raportuje i przekazuje wnioski o płatność w projektach do Krajowej Instytucji Koordynującej, której rolę pełni Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Ważną rolę w procesie wdrażania Programu pełni również Wspólny Polsko - Szwajcarski Komitet ds. Wyboru Projektów. Oprócz wyboru projektów, Komitet uczestniczył w ustalaniu kryteriów wyboru projektów oraz doradzał w sprawie warunków naboru wniosków i oraz organizacji ich oceny. Wspólny Polsko - Szwajcarski Komitet ds. Wyboru

Projektów jest panelem naukowym, składającym się z trzech członków polskich i trzech szwajcarskich.

Przykładowe prowadzone projekty:

1. Warszawski Uniwersytet Medyczny; projekt: PSPB-057/2010 Opracowanie nowych przeciwnowotworowych strategii terapeutycznych wykorzystujących cząstki biologiczne wpływające na powstawanie naczyń limfatycznych.
2. Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN; projekt: PSPB-210/2010 Ocena skuteczności tkankowo- i rozwojowo- specyficznych terapii zaburzeń funkcjonowania synapsy związanych z zespołem autystycznym.
3. Uniwersytet Medyczny w Łodzi; projekt: PSPB-007/2010 Rola c-Myc w regulacji zaburzenia funkcji pomocniczych limfocytów T w przebiegu autoimmunologicznej demielinizacji.
4. Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum; projekt: PSPB-072/2010 Przewlekła infekcja wirusowa w astmie: udział układu immunologicznego i lipidowej ścieżki sygnałów.

Fundusz Stypendialny

Jest programem wymiany naukowej (Sciex-NMSch), w ramach którego jest realizowany Fundusz Stypendialny, ma na celu zmniejszenie różnic społeczno-gospodarczych w obrębie rozszerzonej Unii Europejskiej poprzez rozwijanie możliwości pracowników naukowych w nowych państwach członkowskich oraz propagowanie trwałych partnerstw ośmiu nowych państw członkowskich i Szwajcarii w zakresie badań naukowych.

Głównym celem programu jest utworzenie partnerstw naukowych, które:

- rozwiną zdolności poszczególnych pracowników naukowych (kapitał ludzki);
- będą wspierać postęp naukowy i innowacyjność (perspektywy naukowe); oraz
- doprowadzą do nawiązania lub zacieśnienia kontaktów między pracownikami naukowymi (tworzenie sieci kontaktów).

Finansowane projekty:

- pobyty stypendialne doktorantów i młodych pracowników naukowych (z tytułem doktora), w celu prowadzenia badań naukowych w instytucjach badawczych Szwajcarii; Stypendia będą przyznawane na okres od 6 do 24 miesięcy. Wysokość 6-miesięcznego stypendium wyniesie 25 000 CHF w pierwszym roku oraz 27 500 CHF w drugim roku w przypadku doktorantów oraz 40 000 CHF w przypadku młodych pracowników naukowych. Dodatkowo według ustalonego limitu przysługuje m.in. zwrot kosztów podróży.
- wizyty samodzielnych pracowników naukowych z Polski lub Szwajcarii w celu przygotowania projektów badawczych lub w związku z ich realizacją (preferencyjnie traktowane będą wizyty służące przygotowaniu lub w związku z realizacją projektu stypendialnego), tj. 5- dniowe pobyty w Szwajcarii lub w Polsce, na które można otrzymać dofinansowanie w wysokości 2500 CHF.

Uprawnionymi wnioskodawcami są konsorcja instytucji naukowo-badawczych ze Szwajcarii i Polski a głównym wnioskodawcą jest szwajcarska instytucja goszcząca (lista uprawnionych polskich instytucji obejmuje m.in.: uczelnie, placówki Polskiej Akademii Nauk i krajowe instytuty badawcze). Ostatni nabór jest przewidziany na 2013 r. a informacje szczegółowe dostępne są na stronie www.sciex.pl/

Ochrona Zdrowia

W ramach tego komponentu do rozdysponowania przeznaczono 38 979 938 franków szwajcarskich (wg stanu na 2012 r.) w tym przypadku instytucją Pośredniczącą od 1 stycznia 2013 r. jest Ministerstwo Zdrowia (poprzednio było to Biuro ds. Zagranicznych Programów Pomocy w Ochronie Zdrowia, które uległo likwidacji).

W przypadku tego obszaru tematycznego przy wyborze programów obowiązywała **procedura pozakonkursowa oraz podejście programowe** (na program składają się projekty powiązane ze sobą przez wspólne cele lub temat).

Programy realizowane są w ramach dwóch celów:

Cel 1 - Promocja zdrowego trybu życia oraz zapobieganie chorobom zakaźnym na poziomie krajowym i na obszarach koncentracji geograficznej

Cel 2 - Poprawa usług podstawowej opieki zdrowotnej i usług opieki społecznej na peryferyjnych i zmarginalizowanych terenach obszarów objętych koncentracją geograficzną, z preferencją dla wielosektorowego podejścia programowego.

Lista projektów realizowanych:

1. KIK/34 Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz chorobom przewlekłym poprzez edukację społeczeństwa w zakresie żywienia i aktywności fizycznej. www.zachowajrownowage.pl
2. KIK/33 Edukacja, promocja i profilaktyka w kierunku zdrowia jamy ustnej skierowana do dzieci przedszkolnych, ich rodziców, opiekunów i wychowawców www.zebymalegodziecka.pl
3. KIK/35 Zapobieganie zakażeniom HCV. www.testhcv.pzh.gov.pl
4. KIK/68 Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. www.zdrowiewciazy.pl

III. Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

To forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria). W zamian za pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego Unii Europejskiej (choć nie są jej członkami). Obecnie jest realizowana druga edycja funduszy norweskich i EOG (lata 2009 - 2014).

Głównymi celami funduszy norweskich i funduszy EOG są: przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem. W tym przypadku wskazano na dwa priorytety w zakresie nauk o zdrowiu:

- 1. Poprawa i lepsze dostosowanie ochrony zdrowia do trendów demograficzno-epidemiologicznych.*

Realizowane projekty będą miały na celu:

- poprawę opieki perinatalnej – zapobieganie, diagnostykę i leczenie w celu zwiększenia liczby urodzeń,
- lepsze dostosowanie opieki zdrowotnej w celu zaspokojenia potrzeb szybko rozwijającej się populacji chronicznie chorych i zależnych osób starszych,
- profilaktykę raka w celu zmniejszenia w Polsce zachorowalności na raka i wskaźnika umieralności.

Operatorem konkursów jest Ministerstwo Zdrowia

- 2. Fundusz stypendialny*

Celem Funduszu będzie wzmacnianie potencjału ludzkiego oraz poszerzanie wiedzy poprzez:

- zwiększenie mobilności studentów oraz pracowników uczelni wyższych pomiędzy Polską a państwami-darczyńcami,
- rozszerzenie oraz pogłębienie współpracy instytucjonalnej i partnerstw pomiędzy instytucjami działającymi w sferze edukacji (na poziomie szkolnictwa: podstawowego, wyższego, zawodowego oraz osób dorosłych) w Polsce oraz na obszarze państw-darczyńców.

Operatorem konkursów jest FRSE (www.fss.org.pl).

W ramach tego Funduszu finansowane są następujące działania:

Działanie I Mobilność Studentów i Pracowników Uczelni

Celem tego działania jest wspieranie wymiany studentów oraz pracowników szkół wyższych między instytucjami edukacyjnymi w Polsce oraz w państwach-darczyńcach: Norwegii, Islandii i Liechtensteinie. Czas trwania wymiany obejmuje okres do 15 miesięcy. Finansowanie pokrywa 100% kosztów kwalifikowalnych.

Działanie II Wizyty przygotowawcze

Celem tego działania jest wspieranie wymiany studentów oraz pracowników szkół wyższych między instytucjami edukacyjnymi w Polsce oraz w państwach-darczyńcach: Norwegii, Islandii i Liechtensteinie. Czas trwania wizyty - do 5 dni roboczych, zaś finansowanie pokrywa 100% kosztów kwalifikowanych.

Działanie III Współpraca Instytucjonalna

Działanie wspiera dwustronne lub wielostronne projekty, mające na celu realizację wspólnych (polskich i instytucji z państw-darczyńców) inicjatyw na wszystkich poziomach edukacji (np. rozwoju nowych narzędzi i metod nauczania, projektów szkolnych, seminariów, konferencji, publikacji itp.) Czas trwania projektu to maksimum 2 lata, zaś finansowanie pokrywa 90% kosztów kwalifikowanych.

Działanie IV Rozwój Polskich Uczelni

Działanie wspiera projekty mające na celu poprawę nauczania i kształcenia na polskich uczelniach oraz prowadzące do umiędzynarodowienia polskich szkół wyższych. Projekty mogą trwać od 1 roku do 3 lat i w tym przypadku finansowanie obejmuje do 90% kosztów kwalifikowanych.

IV. Narodowe Centrum Nauki

Działa na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. nr 96 poz. 617). Oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 września 2010 r. w sprawie nadania statutu Narodowemu Centrum Nauki (Dz. U. Nr 171, poz. 1154) a także uchwalonego przez Radę Regulaminu działania Rady Narodowego Centrum Nauki.

Narodowe Centrum Nauki - to **agencja wykonawcza** powołana do wspierania działalności naukowej w zakresie badań podstawowych, czyli prac eksperymentalnych lub teoretycznych podejmowanych przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów, bez nastawienia na praktyczne zastosowanie ani użytkowanie. Zadaniem NCN jest:

1. Finansowanie:

- badań podstawowych realizowanych w formie projektów badawczych,
- stypendiów doktorskich i staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora,
- projektów badawczych dla doświadczonych naukowców mających na celu realizację ważnych dla rozwoju nauki pionierskich badań naukowych,
- badań naukowych nienależących do zakresu badań finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

2. Nadzór nad realizacją wyżej wymienionych badań naukowych.

3. Współpraca międzynarodowa w ramach finansowania działalności w zakresie badań podstawowych.

4. Upowszechnianie w środowisku naukowym **informacji** o ogłaszanych przez Centrum konkursach.

5. Inspirowanie i monitorowanie finansowania badań podstawowych ze środków pochodzących spoza budżetu państwa.

6. Inne zadania zlecone przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, w tym opracowywanie programów badawczych ważnych dla kultury narodowej.

Narodowe Centrum nauki oferuje szereg konkursów adresowanych do pracowników nauki oraz studentów. Są to:

1. Szczególnie interesujące dla studentów uczelni medycznych może być OPUS czyli konkurs na projekty badawcze, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów. W tym przypadku przyjmowanie wniosków trwa do 16 grudnia 2013 r.

2. Szczególnie interesujące dla studentów uczelni medycznych może być OPUS czyli konkurs na projekty badawcze, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów. W tym przypadku przyjmowanie wniosków trwa do 16 grudnia 2013 r.

3. SONATA – konkurs na projekty badawcze realizowane przez osoby rozpoczynające Przyjmowanie wniosków: do 16 grudnia 2013 r.

4. SONATA BIS – konkurs na projekty badawcze mające na celu powołanie nowego zespołu naukowego, realizowane przez osoby posiadające stopień naukowy lub tytuł naukowy, które uzyskały stopień naukowy doktora w okresie od 2 do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem.

5. HARMONIA – konkurs na projekty badawcze realizowane w ramach współpracy międzynarodowej.

6. MAESTRO – konkurs dla doświadczonych naukowców na projekty badawcze mające na celu realizację pionierskich badań naukowych, w tym interdyscyplinarnych, ważnych dla

rozwoju nauki, wykraczających poza dotychczasowy stan wiedzy, których efektem mogą być odkrycia naukowe.

7. SYMFONIA – na międzydziedzinowe projekty badawcze realizowane przez wybitnych naukowców, których badania wyróżniają się najwyższą jakością, odważnym przekraczaniem granic pomiędzy różnymi dziedzinami nauki, przyczyniając się do tworzenia nowych wartości i otwierania nowych perspektyw w nauce.

8. ETIUDA – konkurs na stypendia doktorskie.

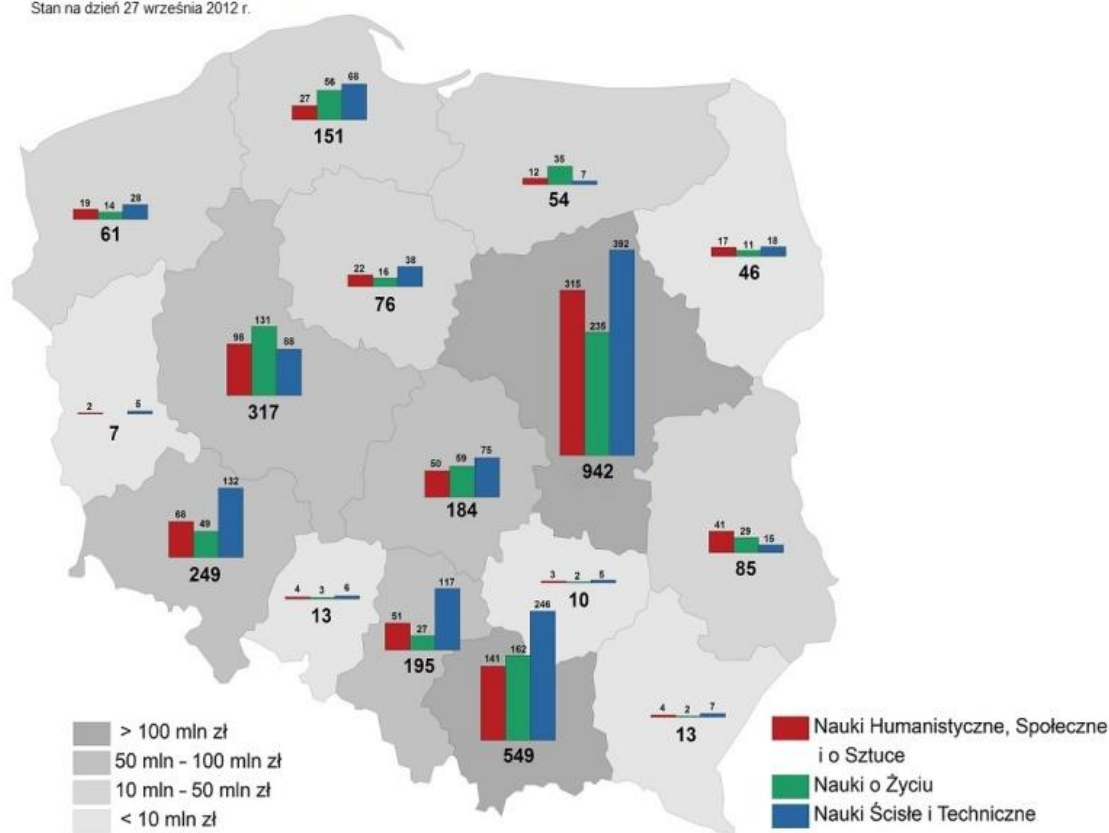
9. FUGA – konkurs na staże krajowe po uzyskaniu stopnia naukowego doktora.

10. Inne konkursy

Narodowe Centrum Nauki ogłasza konkursy cztery razy do roku: 15 marca, 15 czerwca, 15 września oraz 15 grudnia. Podmioty zainteresowane wypełniają wnioski za pośrednictwem systemu OSF oraz dostarczyć do NCN w formie zarówno elektronicznej, jak i papierowej. Szczegółowy opis procedury składania wniosków znajduje się w instrukcjach składania wniosków do poszczególnych konkursów NCN.

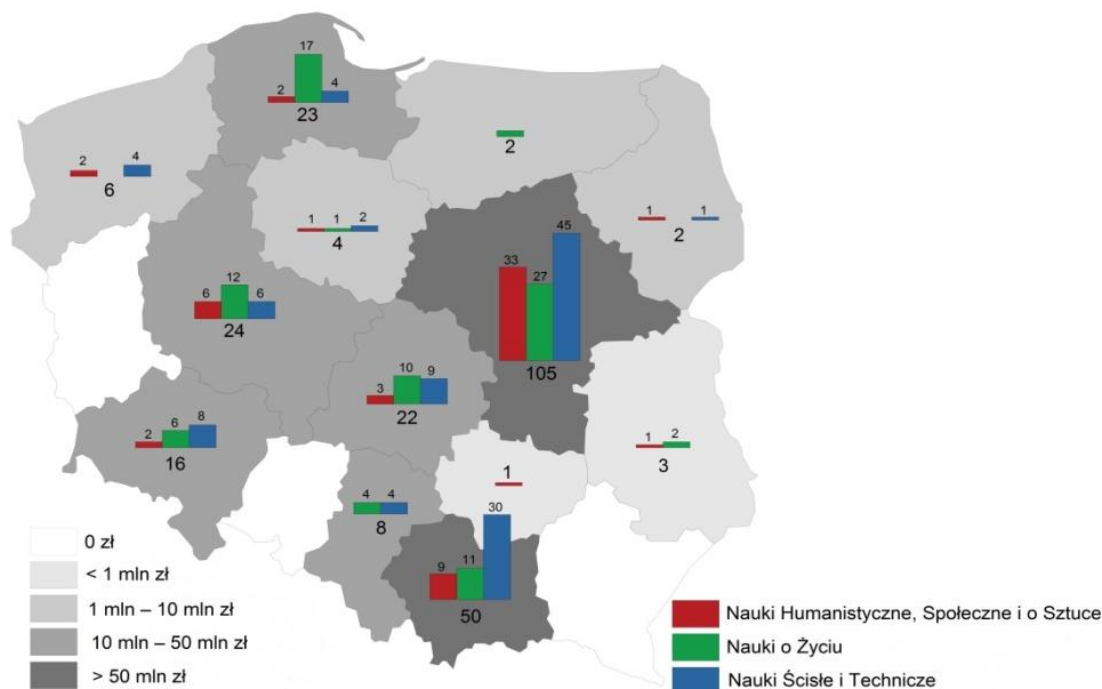
Kwoty finansowania oraz liczba podpisanych umów w konkursach OPUS 1 i 2, PRELUDIUM 1 i 2 oraz SONATA 1 i 2, w podziale na województwa oraz grupy nauk

Stan na dzień 27 września 2012 r.

Rysunek 4 Infografika opublikowana przez Narodowe Centrum Nauki

Kwoty finansowania oraz liczba wniosków zakwalifikowanych do finansowania w konkursach MAESTRO 1 i 2, HARMONIA 1 i 2 oraz STAŻE PODOKTORSKIE 1 w podziale na województwa i grupy nauk

Rysunek 5 Infografika opublikowana przez Narodowe Centrum Nauki

V. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Działa na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 roku o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. 2010, Nr 96 poz. 616). NCBiR jest agencją wykonawczą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Powołane zostało latem 2007 roku jako jednostka realizująca zadania z zakresu polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa. Wprowadzona jesienią 2010 roku reforma nauki pozwoliła Centrum na większą swobodę w dysponowaniu środkami finansowymi, w ramach strategicznego programu badań. W momencie powstania było pierwszą jednostką tego typu, stworzoną jako platforma skutecznego dialogu między środowiskiem nauki i biznesu.

Podstawowymi zadaniami Narodowego Centrum Badań i Rozwoju są:

- **Zarządzanie i realizacja strategicznych programów** badań naukowych i prac rozwojowych, które bezpośrednio przekładają się na rozwój innowacyjności.
- **Wspieranie komercjalizacji** i innych form transferu wyników badań naukowych do gospodarki, zarządzanie programami badań stosowanych oraz realizacją projektów z obszaru obronności i bezpieczeństwa państwa.
- **Zapewnia warunki dla rozwoju kadry naukowej**, realizując m.in. międzynarodowe programy mobilności naukowców. Szczególną uwagę otacza udziału młodych naukowców w programach badawczych. Umożliwia im

- zwiększenie kwalifikacji w obszarze przedsiębiorczości, zarządzania własnością intelektualną oraz komercjalizacji wyników badań.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju podejmuje przede wszystkim działania na rzecz wzrostu świadomości kadry B+R w zakresie znaczenia ochrony własności przemysłowej dla komercjalizacji nowoczesnych rozwiązań oraz możliwości uzyskania międzynarodowej ochrony patentowej przez jednostki naukowe. NCBiR na bieżąco publikuje informacje dotyczące naboru w konkursach (www.ncbir.pl/harmonogram-konkursow).

Wybrane programy NCBiR:

Program Badań Stosowanych Narodowego Centrum Badań i Rozwoju jest horyzontalnym programem wsparcia sektora nauki i sektora przedsiębiorstw w zakresie badań stosowanych z różnych dziedzin nauki (ścieżka programowa A) oraz branż przemysłu (ścieżka programowa B). Program Badań Stosowanych obejmuje swoim zakresem obydwa podejścia: zarówno prowadzenie prac badawczych podejmowanych w celu zdobycia wiedzy w określonej dziedzinie nauki, mającej zastosowanie praktyczne (np. badania materiału o specyficznych właściwościach pod kątem możliwości ich wykorzystania w konkretnych produktach lub technologiach - ścieżka A), jak i podejmowanie badań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych poprzez zastosowanie nowych rozwiązań w określonych branżach (np. modyfikacja materiału stosowanego w konkretnej produkcji w celu poprawienia jego parametrów-ścieżka B)

Projekty mogą obejmować

- badania mające na celu zdobycie nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne (z możliwością
- badań podstawowych do wysokości 15% całkowitego budżetu projektu, realizowane przez jednostkę naukową);
- badania przemysłowe;
- techniczne studia wykonalności na potrzeby prac rozwojowych

Rola instytucji państwowych w systemie finansowania projektów badawczych

Instytucje reprezentujące państwo dysponując funduszami europejskimi i innymi funduszami zewnętrznymi przede wszystkim wskazują Krajowe Instytucje Koordynujące realizujące programy przez, co mogą łatwiej koordynować przepływ środków z funduszy UE. Ich zadaniem jest także tworzenie sprzyjające ram prawnych i współpraca z instytucjami przekazującymi pomoc finansową oraz kontrola finansowa projektów.

Pomoc de minimis

Pomoc de minimis jest wsparciem państwa udzielane przedsiębiorcom, które nie wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej. Zgodnie bowiem z zasadą prawa rzymskiego *de minimis non curat lex* ((łac.) prawo nie troszczy się o drobiazgi), pomoc o niewielkich rozmiarach nie powoduje naruszenia konkurencji na rynku. Zgodnie z nowymi przepisami, które weszły w życie 1 stycznia 2007 roku, pomoc publiczna w wysokości nieprzekraczającej 200 tys. euro przyznana w ciągu 3 lat nie podlega zgłoszeniu Komisji. Należy pamiętać, że wsparcie ze środków publicznych dla uczelni publicznej w zakresie, w jakim będzie ono wykorzystywane w związku z prowadzeniem działalności w ramach studiów stacjonarnych (nieodpłatnych), jak i studiów niestacjonarnych w trybie zaocznym i wieczorowym (odpłatnych) oraz studiów doktoranckich, nie będzie stanowić pomocy publicznej. **Jednakże, działalność szkół wyższych (w tym przypadku zarówno publicznych jak i niepublicznych) w zakresie prowadzenia studiów podyplomowych oraz kursów doszkalających (odpłatnych) jest działalnością gospodarczą.**

W przypadku korzystania ze środków NCBiR zastosowanie mają regulacje zawarte w *Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego* z dnia 12 lipca 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i trybu udzielania pomocy publicznej i pomocy de minimis za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 834).

Zmiany w zasadach finansowania nauki

W kwietniu 2013 roku Rada Ministrów przyjęła założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki oraz niektórych innych ustaw, przedłożone przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego.

Rząd zaproponował zmiany, które przede wszystkim zwiększą koncentrację środków przeznaczonych na finansowanie istotnych zadań związanych z podnoszeniem poziomu badań naukowych i prac rozwojowych oraz upowszechnianiem nauki, a także umożliwią kierowanie większego strumienia pieniędzy – w ramach posiadanych środków – do najlepszych jednostek naukowych.

Nowe przepisy zakładają:

1. Zmiany w finansowaniu inwestycji w zakresie dużej infrastruktury badawczej

W związku z tym, że brak ustawowej definicji Strategicznej Infrastruktury Badawczej (ujętej na Polskiej Mapie Rozwoju Infrastruktury Badawczej), co utrudnia priorytetowe finansowanie inwestycji o kluczowym znaczeniu dla rozwoju polskiej nauki. zaproponowano następującą definicję:

Strategiczną Infrastrukturą Badawczą będą urządzenia badawcze (lub zespół urządzeń badawczych), które mają unikalny charakter w skali krajowej, regionalnej, europejskiej lub międzynarodowej oraz kluczowe znaczenie dla rozwoju badań naukowych, prac rozwojowych i rozbudowy infrastruktury informatycznej nauki. Urządzenia te mogą mieć postać skupioną (itp. duży teleskop) lub rozproszoną (itp. sieć obserwatoriów z małymi teleskopami), stacjonarną lub ruchomą, a także infrastrukturę informatyczną nauki, taką jak: banki danych, sieci telekomunikacyjne i systemy informatyczne oraz zasoby wiedzy takie jak: archiwa, kolekcje i depozyty.

2. Zwiększenie stopnia koncentracji środków finansowych przeznaczonych na upowszechnianie nauki

Obecnie o środki na finansowanie działalności upowszechniającej naukę może występować szereg podmiotów, co w wielu przypadkach prowadzi do ich rozproszenia i nie przynosi pożądanych efektów promocyjnych. Dlatego przewidziano doprecyzowanie terminu „działalność upowszechniająca naukę”.

3. Usprawnienie procedur i zasad przyznawania środków finansowych na naukę

Dostosowano przyznawanie środków finansowych na naukę do specyfiki i charakteru zadań, z uwzględnieniem ograniczenia kosztów ich obsługi. Zaplanowano działania służące zapewnieniu bardziej stabilnego systemu finansowania kosztów utrzymania specjalnych urządzeń badawczych. Założono doprecyzowanie przepisów dotyczących jednostek naukowych, którym zostanie przyznana kategoria naukowa C (poziom niezadawalający). Przewidziano zniesienie ustawowego ograniczenia wysokości nagrody przyznawanej przez ministra nauki za osiągnięcia naukowe

4. Rozszerzenie dostępu do informacji o finansowaniu nauki w Polsce za pośrednictwem zintegrowanego informatycznego systemu zarządzania nauką

System Informacji o Nauce ułatwi nawiązywanie współpracy naukowej, co z kolei powinno skutkować lepszym zarządzaniem nauką, poprawą jakości badań naukowych i procedury recenzowania projektów. Informacje zgromadzone w systemie będą podstawą do przyznawania przez ministra nauki kategorii naukowych i określania wysokości dotacji na działalność statutową. Dostęp do dużej części danych będzie

otwarty nie tylko dla wszystkich pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych, ale także dla pozostałych obywateli. Ważnym modułem systemu będzie Polska Bibliografia Naukowa, która docelowo będzie zintegrowana z przyszłą strukturą informatyczną mającą na celu zapewnienie otwartego dostępu do wyników badań naukowych finansowanych ze środków publicznych².

---

² Informacje opublikowane na stronie www.premier.gov.pl

Bibliografia:

1. Polska : fundusze europejskie - duze zmiany tak blisko nas / [Ministerstwo Rozwoju Regionalnego], Warszawa : Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2013 ISBN 9788376104430
2. **Fundusze Europejskie - zobacz, jak wiele się zmienia.** Warszawa : Ministerstwo Rozwoju Regionalnego Instytucja Zarządzająca Programem Infrastruktura i Środowisko, 2012. ISBN 9788376103723
3. **Fundusze europejskie a rozwój gospodarczy : praca zbiorowa / pod red. Adama Sadowskiego, Adama Wyszowskiego ; Uniwersytet w Białymstoku. Wydział Ekonomii i Zarządzania.** ISBN 9788374313018

Proponowane strony internetowe:

1. ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/regional/index_pl.cfm
2. www.efs.gov.pl/Strony/default.aspx
3. europa.eu/legislation_summaries/agriculture/general_framework/l60032_pl.htm
4. europa.eu
5. ec.europa.eu
6. www.mrr.gov.pl
7. www.mrr.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/strony/start.aspx
8. ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm
9. www.eog.gov.pl/Strony/start.aspx
10. www.programszwajcarski.gov.pl/Strony/glowna.aspx
11. www.sciex.pl
12. www.orpha.net/consor/cgi-bin/index.php
13. ec.europa.eu/eahc/projects/database.html?prjno=20122102
14. ec.europa.eu/research/index.cfm
15. www.euraxess.pl/index.php/strona-glowna?Itemid=3
16. zdrowie.gov.pl
17. www.fss.org.pl
18. www.ncn.gov.pl
19. www.ncbir.pl

Martyna Majewska

Prawniczka, trenerka organizacji pozarządowych, mediatorka sądowa. Członkini Stowarzyszenia Kolektyw Odrobina Kultury oraz Alumni of U.S. State Department Exchange. Współpracowała m. in. z CODN, MSZ, British Council Polska oraz Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce oraz wieloma spółkami komercyjnymi.

Autorka wielu publikacji o charakterze edukacyjnym, współautorka i koordynatorka projektów finansowanych ze środków publicznych oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.